

BIỆN PHÁP GIÁO DỤC KỸ NĂNG SỐNG CHO HỌC SINH TIỂU HỌC THÔNG QUA HOẠT ĐỘNG NGOÀI GIỜ LÊN LỚP TẠI THÀNH PHỐ TRÀ VINH

METHODS IN LIFE SKILLS EDUCATION FOR PRIMARY PUPILS THROUGH EXTRACURRICULAR ACTIVITIES IN TRA VINH CITY

Nguyễn Thị Thúy¹

Tóm tắt

Giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tiểu học chiếm vị trí, vai trò quan trọng trong sự hình thành và phát triển nhân cách của học sinh tiểu học. Trên cơ sở phân tích kết quả nghiên cứu từ 250 phụ huynh học sinh, 74 giáo viên và 254 học sinh tiểu học tại thành phố Trà Vinh, tác giả đề xuất một số biện pháp góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục kỹ năng sống thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp tại thành phố này.

Từ khóa: học sinh tiểu học, kỹ năng sống, hoạt động ngoài giờ lên lớp, biện pháp.

Abstract

Life skills education for elementary pupils plays an important role in forming and developing their personality. Based on the analytical results from 250 parents, 74 teachers and 254 elementary pupils in Tra Vinh city, the author proposes some methods in order to improve the effectiveness of life skills education through extracurricular activities in the city of Tra Vinh.

Keywords: elementary pupils, life skills, extracurricular activities, methods.

1. Đặt vấn đề

Trà Vinh là một tỉnh nằm ở vùng Đồng bằng sông Cửu Long. Năm học 2014 – 2015, tại thành phố Trà Vinh có 16 trường tiểu học với 7790 học sinh, trong đó có 1951 em là học sinh dân tộc Khmer. Bên cạnh việc đào tạo kiến thức, kỹ năng, thì việc giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tiểu học cũng chiếm vị trí, vai trò quan trọng. Giáo dục kỹ năng sống giúp các em rèn luyện hành vi có trách nhiệm đối với bản thân, gia đình, cộng đồng và Tổ quốc; giúp các em có khả năng ứng phó tích cực trước các tình huống của cuộc sống, xây dựng mối quan hệ tốt đẹp với gia đình, bạn bè và mọi người, sống tích cực, chủ động, an toàn, hài hoà và lành mạnh.

Ở bậc tiểu học, các nội dung giáo dục kỹ năng sống được hướng dẫn cụ thể trên cơ sở tích hợp thông qua một số môn học trong chương trình đào tạo như: Đạo đức, Tự nhiên – Xã hội và Tiếng Việt. Trong khi đó các nội dung giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tiểu học thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp thì chưa được hướng dẫn cụ thể đối với từng lớp và từng lĩnh vực của hoạt động ngoài giờ lên lớp. Điều đó làm cho việc giáo dục kỹ năng sống cho học sinh trong các trường tiểu học còn gặp nhiều khó khăn và lúng túng. Vì vậy việc đưa ra biện pháp giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tiểu học thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp là vấn đề cần thiết và cấp bách trong giai đoạn hiện

nay. Bài nghiên cứu này trình bày sơ lược về thực trạng giáo dục kỹ năng sống của các em, từ đó đưa ra các nguyên tắc và biện pháp giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tiểu học thông qua hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp.

2. Phương pháp nghiên cứu

- **Khách thể nghiên cứu:** 250 phụ huynh học sinh tiểu học, 74 giáo viên tiểu học và 254 học sinh tiểu học ở 4 trường tiểu học: trường tiểu học Lê Văn Tám, trường Thực hành sư phạm, trường tiểu học phường 8C và trường tiểu học Long Đức C.

- **Phương pháp nghiên cứu:** Phương pháp được sử dụng trong nghiên cứu này là: điều tra bằng bảng hỏi, phỏng vấn và quan sát. Các số liệu được xử lý bằng phần mềm SPSS 20.0. Phương pháp thống kê mô tả được sử dụng để phân tích kết quả trong bài nghiên cứu này.

3. Nội dung nghiên cứu

3.1. Thực trạng kỹ năng sống của học sinh tiểu học

Dựa trên cơ sở phân tích kinh nghiệm quốc tế và thực trạng giáo dục kỹ năng sống ở Việt Nam những năm qua, nhà nghiên cứu đã tập trung nghiên cứu 10 kỹ năng sống cho học sinh tiểu học, bao gồm: Kỹ năng tự nhận thức bản thân, Kỹ năng tự chăm sóc bản thân và bảo vệ sức khỏe; Kỹ năng điều chỉnh và quản lý cảm xúc; Kỹ năng chào hỏi, nói lời cảm ơn, xin lỗi; Kỹ năng hợp tác và chia sẻ; Kỹ năng giải quyết vấn đề; Kỹ năng lắng nghe và phản

¹ Thạc sĩ, Trường Đại học Trà Vinh

hỏi; Kỹ năng thể hiện sự tự tin trước đám đông; Kỹ năng đối đầu với những khó khăn trong cuộc sống và phân biệt hành vi hợp lý – chưa hợp lý; Kỹ năng ra quyết định. Tìm hiểu về thực trạng kỹ năng sống

của các em dưới góc độ đánh giá từ hai đối tượng giáo viên và phụ huynh, chúng tôi thu được kết quả như sau:

Bảng 1: Thực trạng kỹ năng sống của học sinh

Các kỹ năng sống	Phương án trả lời (%)			ĐTB	Độ lệch chuẩn	Số thứ tự
	Tốt	Bình thường	Chưa tốt			
1. Kỹ năng tự nhận thức bản thân	49.0	44.7	6.3	2.43	0.61	2
2. Kỹ năng tự chăm sóc bản thân và bảo vệ sức khỏe	44.2	44.5	11.3	2.33	0.67	3
3. Kỹ năng điều chỉnh và quản lý cảm xúc	20.3	62.0	17.7	2.03	0.62	8
4. Kỹ năng chào hỏi, nói lời cảm ơn, xin lỗi	75.1	19.3	5.6	2.69	0.57	1
5. Kỹ năng hợp tác và chia sẻ	39.4	53.0	7.6	2.32	0.61	4
6. Kỹ năng giải quyết vấn đề	25.0	58.7	16.3	2.09	0.64	7
7. Kỹ năng lắng nghe và phản hồi	37.3	52.3	10.3	2.27	0.64	5
8. Kỹ năng thể hiện sự tự tin trước đám đông	31.0	48.7	20.3	2.11	0.71	6
9. Kỹ năng đối đầu với những khó khăn trong cuộc sống và phân biệt hành vi hợp lý – chưa hợp lý	25.8	48.2	26.1	2.00	0.72	9
10. Kỹ năng ra quyết định	23.5	56.5	20.1	1.97	0.66	10
Điểm trung bình chung				2.22	0.64	

Điểm trung bình toàn kỹ năng là 2.22, cho thấy, thực trạng kỹ năng sống của các em mới dừng ở mức độ trung bình. Tuy nhiên, trong số các kỹ năng này, kỹ năng chào hỏi, nói lời cảm ơn, xin lỗi được đánh giá cao nhất ($M = 2.69$, $SD = 0.57$). Điều này cho thấy, thực tế nhà trường và gia đình cũng đã thường xuyên giáo dục các em chú ý đến lời ăn tiếng nói.

Số liệu trong bảng 1 cũng thể hiện ba kỹ năng được đánh giá khá thấp đó là kỹ năng điều chỉnh và quản lý cảm xúc ($M = 2.03$, $SD = 0.62$), kỹ năng đối đầu với những khó khăn trong cuộc sống và phân biệt hành vi hợp lý – chưa hợp lý ($M = 2.0$, $SD = 0.72$) và kỹ năng ra quyết định ($M = 1.97$, $SD = 0.66$).

3.2. Thực trạng giáo dục kỹ năng sống thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp

1.1.1. Hình thức giáo dục kỹ năng sống

Tại thành phố Trà Vinh, giáo dục kỹ năng sống thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp chủ yếu thông qua các hình thức sau:

- Dạy thành tiết học riêng (thành môn học ngoại khóa)

Hiện tại ở nước ta, có rất nhiều trường tiểu học, đặc biệt những trường tư thục, trường quốc tế đã và đang tổ chức giáo dục kỹ năng sống thành một môn học ngoại khóa trong suốt tiến trình năm học. Tại Trà

Vinh, qua tìm hiểu, chúng tôi được biết việc giảng dạy thành một tiết học riêng (một môn học ngoại khóa) trong suốt tiến trình học kì mới chỉ được thực hiện tại trường Thực hành sư phạm, các trường khác, việc giảng dạy thành một môn học riêng, chưa được thực hiện. Tuy nhiên, hoạt động này đã được một số giáo viên giảng dạy lồng ghép vào buổi sinh hoạt lớp, nhưng không thường xuyên.

- Tích hợp các kỹ năng sống thông qua hoạt động chào cờ đầu tuần

Kết quả nghiên cứu của 4 trường tiểu học tại thành phố Trà Vinh chúng tôi thấy những kỹ năng sống này, đều được các Ban giám hiệu, Tổng phụ trách đội, ... sinh hoạt ở những tiết chào cờ đầu tuần. Hoạt động này không chỉ được phổ biến bằng cách dạy dỗ, nhắc nhở, mà còn được tổ chức thông qua các hoạt động khác như cho các em đóng vai, đóng kịch, hái hoa dân chủ,....

- Tích hợp các kỹ năng thông qua các hoạt động sinh hoạt truyền thống

Các trường đều tổ chức các buổi sinh hoạt truyền thống nhân dịp kỉ niệm ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11, ngày thành lập Quân đội nhân dân Việt Nam 22/12, ngày tết cổ truyền của dân tộc, và ngày thành lập đoàn 26/3. Trong các buổi sinh hoạt truyền thống này, nhà trường đã tổ chức rất nhiều các hoạt động ôn lại truyền thống, cũng như các trò chơi dân gian như kéo co, nhảy bao,.... Các trường cho rằng thông

qua các hoạt động này, các em cũng được rèn luyện không những về thể chất, trí tuệ mà cả kỹ năng sống như: kỹ năng giao tiếp, kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng giải quyết vấn đề, kỹ năng ra quyết định, ...

- Tích hợp trong các hoạt động dã ngoại

Hoạt động này chưa được các trường chú trọng vì nó bị chi phối bởi nhiều yếu tố như tài chính, sự an toàn khi đi xa,... Do đó, mức độ tổ chức của các trường chưa được nhiều, nhà trường mới chỉ tổ chức cho một số nhóm học sinh tích cực như trường tiểu học Long Đức C tổ chức cho học sinh đi thăm đền thờ Bác, đến các trường Minh Trí 1, Long Đức A, Long Đức B và Long Đức D... để giao lưu. Tuy nhiên, các hoạt động phối hợp với các đoàn thể, tổ chức xã hội bên ngoài tạo điều kiện cho học sinh có cơ hội giao lưu, học hỏi được cũng nhà trường

chú trọng, quan tâm. Năm học 2014 – 2015, trường Tiểu học Lê Văn Tám đã triển khai nhiều hoạt động như phối hợp với Phòng Truyền thông thuộc sở Y tế phối hợp các hoạt động hướng dẫn các em hiểu tầm quan trọng của việc rửa tay và các cách rửa tay hiệu quả, hoặc Công an thành phố Trà Vinh phổ biến về đội nói bảo hiểm.... Thêm vào đó, trường cũng có những hoạt động giao lưu với những trường lân cận như trường Minh Trí, trường tiểu học Phường 4, trường tiểu học Phường 5. Trường Phường 8 C được Ủy Ban phòng chống thương vong Quốc gia của trung ương phối hợp tổ chức tại trường; các hoạt động như thăm bà mẹ Việt Nam anh hùng, hoặc những hoạt động đi dã ngoại đến đền thờ bác cho học sinh lớp 5. ...

3.2.2. Thực trạng nguyên tắc tổ chức các hoạt động ngoài giờ lên lớp

Bảng 2: Nguyên tắc tổ chức các hoạt động ngoài giờ lên lớp

STT	Nguyên tắc thực hiện	Rất thường xuyên	Thường xuyên	Đôi khi	Không bao giờ
1	Tạo điều kiện cho học sinh tương tác với bạn bè và những người xung quan	45.1	50.7	2.8	1.4
2	Tạo điều kiện cho học sinh trải nghiệm (thiết kế và tổ chức hoạt động cho học sinh được hoạt động thực, có khả năng thể hiện ý tưởng, có cơ hội xử lý các tình huống cũng như phản biện)	15.5	47.9	33.8	2.8
3	Giáo dục kỹ năng sống theo tiến trình: nhận thức- hình thành thái độ- thay đổi hành vi	25.7	58.6	14.3	1.4
4	Chú ý đến yếu tố thời gian và địa điểm tổ chức	7.6	48.5	43.9	0.0

Kết quả từ bảng số 2, ta thấy các giáo viên cũng đã chú ý đến tất cả các nguyên tắc tổ chức các hoạt động ngoài giờ lên lớp. Đặc biệt có 45.1 % rất thường xuyên và 50.7% rất thường xuyên thực hiện nguyên tắc chú ý đến việc tạo điều kiện cho học sinh tương tác với bạn bè và những người xung quanh khi tổ chức. Nguyên tắc giáo dục kỹ

năng sống theo tiến trình: nhận thức – hình thành thái độ - thay đổi hành vi cũng được đa số các giáo viên chú ý, tỷ lệ rất thường xuyên và thường xuyên chiếm tới 84.3%.

3.2.3. Những khó khăn của giáo viên khi tổ chức giáo dục kỹ năng sống cho học sinh thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp

Bảng 3: Ý kiến về những khó khăn của giáo viên trong quá trình giáo dục kỹ năng sống cho học sinh

Những khó khăn	Số lượng ý kiến	Tỉ lệ %
Sự thiếu quan tâm của cán bộ quản lý nhà trường	3	4.1
Năng lực giao tiếp của bản thân còn hạn chế	13	17.6
Học sinh thiếu tự tin, thụ động	59	79.7
Chưa tạo được môi trường giao tiếp cho học sinh	16	21.6
Thiếu sự giúp đỡ của học sinh và các lực lượng khác	21	28.4
Khó khăn khác		
- Khó khăn về thiết bị, cơ sở vật chất	23	31.1
- Khó khăn về kinh phí	22	29.7

* câu hỏi có nhiều lựa chọn

Qua bảng tổng hợp ta thấy những khó khăn giáo viên gặp phải trong quá trình giáo dục kỹ năng sống cho học sinh thể hiện trên khá nhiều phương diện, chủ yếu là những khó khăn về môi trường giao tiếp, cơ sở vật chất, trang thiết bị, sự hạn chế về kinh phí. Tuy nhiên khó khăn lớn nhất là từ phía học sinh, có 79.7 % ý kiến cho rằng học sinh thiếu tự tin, thụ động cũng là một yếu tố tác động trong quá trình giảng dạy kỹ năng sống.

4. Biện pháp giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tiểu học thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp

Từ những thực trạng trên, chúng tôi đã thực tiến hành phỏng vấn các giáo viên tiểu học có kinh nghiệm, các nhà quản lý tiểu học tại Trà Vinh và phân tích các tài liệu nghiên cứu về kỹ năng sống, từ đó đề xuất một số biện pháp giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tiểu học thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp như sau:

4.1. Nguyên tắc đề xuất các biện pháp

4.1.1. Đảm bảo tính mục tiêu

Việc đưa ra các biện pháp giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tiểu học luôn cần đảm bảo hướng tới ba mục tiêu cơ bản, đó là kiến thức, kỹ năng và thái độ ở người học.

- *Về kiến thức:* Học sinh cần hiểu được tầm quan trọng của việc học tập và rèn luyện kỹ năng sống trong hoạt động ngoài giờ lên lớp; nhận biết được những kỹ năng cần thiết ở lứa tuổi mình như những kỹ năng nói lời lẽ phép, kỹ năng tự phục vụ bản thân, kỹ năng phân biệt đúng sai,...

- *Về kỹ năng:* Học sinh tiểu học biết cách rèn luyện các kỹ năng sống qua việc tham gia các hoạt động ngoài giờ lên lớp của lớp, của trường; Biết thực hành và vận dụng các kỹ năng sống trong giao tiếp, ứng xử tích cực với bản thân, với người khác.

- *Về thái độ:* Có ý thức và thái độ tích cực tham gia các hoạt động trong giờ và ngoài giờ lên lớp một cách chủ động, tự giác. Có ý thức rèn luyện các kỹ năng sống trong mọi hoàn cảnh của cuộc sống.

4.1.2. Phù hợp với đặc điểm lứa tuổi học sinh

Mỗi lứa tuổi có đặc điểm tâm sinh lý khác nhau. Vì vậy, khi giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tiểu học ở lớp nào cần nắm vững đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi học sinh lớp đó để từ đó đề ra các biện pháp phù hợp trong quá trình giáo dục kỹ năng sống cho các em. Hiểu được đặc điểm lứa tuổi các em và tâm lý, hoàn cảnh, môi trường sống của các em sẽ giúp nhà giáo dục lựa chọn và đưa

ra những phương pháp, hình thức giáo dục phù hợp nhất nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục và đáp ứng được mục tiêu giáo dục.

4.1.3. Đảm bảo tính hiệu quả

Các biện pháp đề xuất phải hợp lý và mang lại hiệu quả thiết thực trong công tác giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tiểu học, giúp các em học sinh có cơ hội được thực hành, được trải nghiệm những kiến thức đã học vào những lĩnh vực của cuộc sống thực tiễn giúp các em phát triển các kỹ năng, thái độ và hành vi tích cực, biến lời nói thành việc làm, phát triển khả năng thích ứng trước mọi tình huống trong cuộc sống.

4.1.4. Đảm bảo tính khả thi

Các biện pháp đưa ra cần phải phù hợp với đặc điểm học sinh dân tộc kinh, dân tộc Khmer và dân tộc khác tại Trà Vinh. Bên cạnh đó cũng cần phải phù hợp với tình hình dạy học, với điều kiện cơ sở vật chất hiện nay tại các trường tiểu học tại Thành phố Trà Vinh, đáp ứng được yêu cầu nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện của ngành. Những biện pháp đề xuất phải không gây khó khăn, lãng phí về kinh phí và thời gian cho nhà trường và giáo viên khi thực hiện.

4.1.5. Nguyên tắc đảm bảo tính hệ thống

Giáo dục kỹ năng sống và hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp tồn tại và phát triển với tư cách là một hệ thống. Vì vậy, giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tiểu học thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp cũng là một hệ thống cả về phương tiện lý thuyết và thực tiễn.

4.2. Một số biện pháp giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tiểu học thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp

Biện pháp 1: Có sự cam kết cao từ các cấp lãnh đạo

Để giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tiểu học một cách hiệu quả thì các cấp lãnh đạo cao nhất như Giám đốc sở giáo dục, Trưởng phòng giáo dục và các Hiệu trưởng trường tiểu học tại thành phố Trà Vinh cần cam kết ngoài việc đảm bảo mục tiêu giáo dục thì cần cam kết đảm bảo tất cả các giáo viên trong trường cần tiếp thu, quán triệt và thực hiện tốt các chủ trương, chỉ thị, kế hoạch của Bộ GD&ĐT và của các cấp về công tác giáo dục kỹ năng sống cho học sinh. Nhà trường cần cung cấp đầy đủ các tài liệu cần thiết cho các lực lượng tham gia giáo dục như các công văn, văn bản, chỉ thị có liên quan, tài liệu hướng dẫn thực hiện công tác giáo dục kỹ năng sống và hoạt động ngoài giờ lên

lớp, các tài liệu tham khảo,...

Biện pháp 2: nâng cao nhận thức và kỹ năng sống cho giáo viên

- Thường xuyên mở các lớp tập huấn, bồi dưỡng nâng cao nhận thức của giáo viên về giáo dục kỹ năng sống cho học sinh; tập huấn các kỹ năng cần thiết cho giáo viên và những người trực tiếp làm công tác giáo dục kỹ năng sống cho học sinh trong nhà trường như kỹ năng tổ chức, kỹ năng quản lý, kỹ năng dẫn chương trình,...

- Thường xuyên tổ chức các hoạt động như hội thi, câu lạc bộ, chương trình giao lưu văn nghệ, thể dục thể thao, trò chơi, chuyên đề,...giữa các lớp trong trường và giữa các trường với nhau; nhằm kiểm tra việc đầu tư của giáo viên và sự cố gắng rèn luyện của các em học sinh, làm tăng hứng thú tích cực của giáo viên và học sinh. Đồng thời, qua đó để khích lệ, tuyên dương, động viên những giáo viên và học sinh.

- Thường xuyên tổ chức các buổi hội thảo, giao lưu giữa giáo viên trong tổ khối, trong trường và giữa các trường với nhau để giáo viên có cơ hội giao lưu, học tập, chia sẻ kinh nghiệm với các đồng nghiệp.

- Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát các hoạt động ngoài giờ lên lớp, các giờ sinh hoạt tập thể, sinh hoạt Đội,... của giáo viên và Tổng phụ trách Đội để tăng thêm ý thức trách nhiệm cho các lực lượng này.

Biện pháp 3: nâng cao nhận thức về kỹ năng sống cho phụ huynh trong việc giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tiểu học

- Tổ chức họp phụ huynh học sinh để:

+ Phổ biến nội dung chương trình học và những yêu cầu của giáo dục hiện nay;

+ Nhấn mạnh nội dung giáo dục kỹ năng sống cho học sinh là một trong những nội dung vô cùng quan trọng trong mục tiêu đào tạo và vai trò của hoạt động ngoài giờ lên lớp đối với việc giáo dục kỹ năng sống cho học sinh;

+ Nhấn mạnh sự phối hợp của phụ huynh khi các em ở nhà trong việc, bản thân phụ huynh cần làm gương trước trong những lời ăn tiếng nói, nhắc nhở và để các em tự làm những việc tự phục vụ bản thân.

- Mời phụ huynh học sinh và các cấp lãnh đạo địa phương tham dự các hoạt động của trường, có thể mời phụ huynh cùng tham gia một số hội thi để tăng cường sự gắn bó, chia sẻ, phối hợp giữa các

lực lượng trong công tác giáo dục học sinh.

Biện pháp 4: Tổ chức các hoạt động ngoài giờ lên lớp với nội dung, hình thức đa dạng, phong phú và bám sát các chủ điểm của tháng để giáo dục kỹ năng sống cho học sinh

Đa dạng hóa các loại hình hoạt động, các hình thức tổ chức hoạt động ngoài giờ lên lớp là yếu tố quan trọng thu hút học sinh tích cực tham gia. Sự mới lạ bao giờ cũng có sức hấp dẫn đối với học sinh, khiến các em say mê khám phá. Qua đó các em có dịp bộc lộ hết khả năng của mình cũng như hình thành và rèn luyện các kỹ năng sống cần thiết. Bên cạnh đó các hoạt động ngoài giờ lên lớp được bám sát chủ điểm hoạt động hàng tháng giúp cho việc giáo dục kỹ năng sống thông qua các hoạt động này trở nên nhẹ nhàng và hiệu quả; đảm bảo tính chặt chẽ và hệ thống trong công tác giáo dục toàn diện cho học sinh ở nhà trường.

Do vậy, hàng tuần, hàng tháng, giáo viên cần chủ động lên kế hoạch và kết hợp với Đội Thiếu niên và nhà trường để tổ chức cách hoạt động ngoài giờ lên lớp cho học sinh sao cho phù hợp với điều kiện của địa phương và nhà trường. Các hoạt động này cần bám sát các chủ đề hàng tháng được thực hiện đồng tâm từ lớp 1 đến lớp 5 theo văn bản hướng dẫn tạm thời của Vụ Giáo dục Tiểu học như sau :

Chủ đề tháng 9 : Mái trường thân yêu của em.

Chủ đề tháng 10 : Vòng tay bạn bè.

Chủ đề tháng 11 : Biết ơn thầy, cô giáo.

Chủ đề tháng 12 : Uống nước nhớ nguồn.

Chủ đề tháng 1 : Ngày Tết quê em.

Chủ đề tháng 2 : Em yêu tổ quốc Việt Nam.

Chủ đề tháng 3 : Yêu quý mẹ và cô giáo.

Chủ đề tháng 4 : Hòa bình và hữu nghị

Chủ đề tháng 5 : Bác Hồ kính yêu.

Ở mỗi chủ đề giáo viên cần nghiên cứu, thiết kế, lựa chọn các loại hình hoạt động sao cho sinh động, hấp dẫn để học sinh tích cực tham gia. Các chủ đề này thường gắn với các ngày lễ lớn trong năm như: trong dịp lễ khai giảng năm học mới, kỉ niệm ngày Nhà giáo Việt Nam, ngày thành lập Quân đội Nhân dân Việt Nam, lễ hội Tết cổ truyền của dân tộc, ngày thành lập Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh, ngày sinh nhật của Bác... Ở mỗi chủ đề giáo viên cần tổ chức nhiều các hoạt động khác nhau để tăng sức hấp dẫn của chương trình như: văn nghệ, kể chuyện, trò chơi, thi đấu thể thao, thi tìm hiểu về An toàn giao thông, thi về

đẹp đội viên, thi nghi thức Đội, tham quan, tổ chức giao lưu, thi rung chuông vàng,... Qua đó học sinh có cơ hội trải nghiệm để hình thành những kỹ năng sống cần thiết.

Biện pháp 5: Tích hợp giáo dục kỹ năng sống vào trong các nội dung hoạt động ngoài giờ lên lớp

Ban giám hiệu nhà trường, Tổng phụ trách Đội, giáo viên chủ nhiệm, giáo viên bộ môn,... phải có kế hoạch tổ chức các hoạt động ngoài giờ lên lớp cho học sinh theo từng tuần, từng tháng ngay từ đầu năm học. Qua bản kế hoạch này, giáo viên chủ nhiệm và những người trực tiếp tổ chức hoạt động ngoài giờ lên lớp phải nghiên cứu kỹ nội dung chủ đề sinh hoạt hàng tháng để kết hợp lồng ghép các kỹ năng sống cần thiết phải giáo dục cho các em vào trong từng hoạt động ấy.

Giáo viên chủ nhiệm và những người trực tiếp tổ chức các hoạt động ngoài giờ lên lớp lựa chọn các phương pháp, hình thức tổ chức các hoạt động sao cho phù hợp, nhẹ nhàng mà hiệu quả.

Trong quá trình thực hiện, giáo viên phối hợp chặt chẽ với phụ huynh học sinh và nhà trường cũng như địa phương để tổ chức các hoạt động cho thuận lợi.

Tổ chức giao lưu giữa các tổ trong lớp, giữa các lớp trong trường, giữa các trường với nhau để làm tăng hứng thú và quyết tâm khi tham gia của giáo viên và học sinh.

Tăng cường công tác kiểm tra, đánh giá và tuyên dương khen thưởng để khích lệ giáo viên và học sinh.

Tổ chức dự giờ, trao đổi để giáo viên học hỏi lẫn nhau về việc vận dụng các phương pháp và các kỹ thuật dạy học vào trong quá trình tổ chức giáo dục kỹ năng sống cho học sinh.

Biện pháp 6: Kết hợp chặt chẽ và thống nhất cao giữa Gia đình – Nhà trường – Xã hội

Phát huy được sức mạnh tổng hợp của Nhà trường – Gia đình – Xã hội, cộng đồng trách nhiệm chăm lo giáo dục kỹ năng sống cho học sinh và phát huy những tiềm năng phong phú của toàn xã hội (về mặt chất cũng như tinh thần) tham gia vào công tác giáo dục thế hệ trẻ. Tạo ra sự thống nhất thực hiện mục tiêu giáo dục và xây dựng môi trường trong sạch, lành mạnh không có tệ nạn xã hội.

*** Nhà trường chủ động phối hợp với gia đình học sinh:**

- Đầu mỗi năm học nhà trường phối hợp với cha mẹ học sinh xây dựng tổ chức hội cha mẹ học

sinh đồng thời qua đó bàn bạc thống nhất các nội dung phối hợp giáo dục giữa nhà trường với hội phụ huynh, thông tin những vấn đề cơ bản về học sinh cho phụ huynh và định hướng những giải pháp phối hợp giáo dục.

- Xây dựng quy chế phối hợp giáo dục giữa nhà trường với ban đại diện cha mẹ học sinh; giữa phụ huynh học sinh với giáo viên chủ nhiệm, với Đội Thiếu niên, các quy tắc và chế độ thông tin hai chiều giữa nhà trường và các bậc phụ huynh học sinh.

- Nhà trường và giáo viên cần cung cấp đầy đủ các thông tin về học sinh ở trường cho phụ huynh được biết từ nội dung, yêu cầu giáo dục cho đến đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi, quá trình học tập rèn luyện của các em,... một cách cụ thể, kịp thời thông qua liên lạc trực tiếp hoặc qua sổ liên lạc, sổ liên lạc điện tử, email, website của trường; đồng thời lắng nghe và tiếp thu ý kiến từ phía cha mẹ học sinh về cách tổ chức và hiệu quả của các hoạt động giáo dục của nhà trường để có sự điều chỉnh cho phù hợp.

- Tổ chức họp phụ huynh học sinh theo định kỳ tùy theo tình hình thực tế của nhà trường, của lớp. Ở các cuộc họp này giáo viên chủ động trao đổi, bàn bạc với phụ huynh các giải pháp giáo dục tốt nhất cho các em đồng thời, động viên cha mẹ học sinh tích cực, nhiệt tình tham gia sự nghiệp giáo dục cùng với nhà trường.

- Giáo viên cần chủ động phối kết hợp với phụ huynh trong việc giáo dục học sinh, cần chỉ cho họ thấy trách nhiệm của mình đối với sự phát triển nhân cách của con mình. Mỗi phụ huynh cần ý thức trong việc rèn cho con mình sự tự lập, tính trách nhiệm trong cuộc sống.

- Nhà trường cần chủ động huy động các nguồn lực nhân lực, vật lực, tài lực từ gia đình, từ cha mẹ học sinh cho các hoạt động giáo dục của nhà trường để giảm những khó khăn về kinh tế như phần thực trạng có đề cập.

- Cha mẹ và các thành viên trong gia đình luôn làm gương cho con em trong các hoạt động, trong cuộc sống. Thực hiện chuẩn mực đạo đức và cách ứng xử có văn hóa như khuyến khích những thái độ, hành vi tích cực trong giao tiếp của các em, thiết lập cách giao tiếp trong giao tiếp trong gia đình phù hợp với chuẩn mực đạo đức và cách ứng xử có văn hóa và thường xuyên phản ánh, liên hệ với nhà trường để tham gia vào giáo dục các em

*** Phối kết hợp với các đoàn thể xã hội trong**

và ngoài nhà trường:

- Nhà trường tổ chức cam kết cộng đồng trách nhiệm giữa nhà trường, gia đình, xã hội tham gia vào quá trình giáo dục kỹ năng sống cho học sinh, thống nhất mục tiêu, phương pháp, hình thức tổ chức giáo dục kỹ năng sống cho học sinh.

- Trong trường, Ban giám hiệu nhà trường cùng giáo viên chủ động phối hợp với Đội Thiếu niên, Đoàn Thanh niên, Hội Cha mẹ học sinh, Công đoàn,... để tổ chức các hoạt động giáo dục cho học sinh có hiệu quả. Sự nhiệt tình tham gia của tất cả các lực lượng này sẽ giúp cho các hoạt động trong nhà trường trở nên nhẹ nhàng, hiệu quả.

- Nhà trường chủ động phối hợp với các ban ngành chức năng như Công an, Trung tâm y tế, Đoàn Thanh niên, ... cùng với nhà trường thực hiện các chuyên đề giáo dục như : giáo dục pháp luật, an toàn giao thông, thông tin về phòng chống tội phạm và tệ nạn xã hội, giáo dục sức khỏe giới tính, giáo dục về lịch sử địa phương,... và tham gia quản lí, giáo dục học sinh tại địa phương.

Biện pháp 7: giảng dạy kỹ năng sống như là một môn học ở những tiết học ngoại khóa

Bên cạnh việc lồng ghép vào hoạt động ngoài giờ lên lớp, thì mỗi trường cũng có thể tổ chức giáo dục kỹ năng sống như những tiết học ngoại khóa trong các tuần. Muốn vậy, giáo viên nắm vững tác dụng của từng phương pháp, kỹ thuật dạy học lấy người học làm trung tâm; đặc biệt là các phương pháp phát huy được tính tích cực, chủ động của học sinh.

Để giảng dạy kỹ năng sống thành một môn học thì trước tiên, Ban Giám hiệu nhà trường và các giáo viên xác định những kỹ năng cần thiết để giáo dục cho học sinh. Trên cơ sở đó, tổ chức các buổi

chuyên đề cho giáo viên nghiên cứu, tìm hiểu về các phương pháp, kỹ thuật dạy học tích cực, về quy trình dạy một bài giáo dục kỹ năng sống để giáo viên vận dụng có hiệu quả vào quá trình giáo dục kỹ năng sống cho học sinh. Theo tài liệu giáo dục kỹ năng sống trong các môn học ở tiểu học, Bộ giáo dục hướng dẫn một bài giáo dục kỹ năng sống thường được thực hiện theo 4 bước/giai đoạn:

Bước 1: Khám phá

Bước 2: Kết nối

Bước 3: Thực hành, luyện tập

Bước 4: Vận dụng

5. Kết luận

Kết quả nghiên cứu cho thấy, thực trạng kỹ năng sống của các em học sinh tiểu học trên địa bàn thành Phố Trà Vinh mới chỉ ở mức độ trung bình, các hình thức giáo dục kỹ năng sống thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp chưa đa dạng nên chưa phát huy tối đa được tính tích cực, chủ động của người học. Khi lồng ghép các kỹ năng sống thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp các nhà quản lý, các cán bộ phụ trách đội, và các nhà quản lý còn gặp khá nhiều khó khăn kể cả về phía bản thân họ, cả về phía học sinh và cả các yếu tố khác nữa. Vì mục tiêu của giáo dục hướng tới nâng đào tạo người học phát triển toàn diện về nhân cách, do đó, việc vận dụng tốt các biện pháp dạy kỹ năng sống cho học sinh tiểu học thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp ở trên có thể giúp các em học sinh có cơ hội tốt được thực hành, được trải nghiệm những kiến thức đã học vào những lĩnh vực của cuộc sống thực tiễn giúp các em phát triển các kỹ năng, thái độ và hành vi tích cực, biến lời nói thành việc làm, phát triển khả năng thích ứng trước mọi tình huống trong cuộc sống.

Tài liệu tham khảo

Bộ Giáo dục và Đào tạo. 2008. Chỉ thị số 40/2008/CT-BGDĐT ngày 22/7/2008 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo về phát động phong trào thi đua “*Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực*” trong các trường phổ thông giai đoạn 2008-2013.

Bộ Giáo dục và Đào tạo. 2011. *Giáo dục kỹ năng sống trong các môn học ở tiểu học* (Tài liệu dành cho giáo viên). NXB Giáo dục Việt Nam.

Huỳnh, Văn Sơn. 2007. *Quan niệm về kỹ năng sống hiện nay*. Trường Đại học Sư phạm thành phố Hồ Chí Minh.

Lưu, Thị Thủy. 2013. *Hướng dẫn tổ chức các Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp*. NXB Giáo dục Việt Nam.

Nguyễn, Thanh Bình. 2007. *Giáo trình giáo dục kỹ năng sống*. NXB Đại học sư phạm Hà Nội.

Nguyễn, Thanh Bình. 2007. *Giáo trình giáo dục kỹ năng sống*. NXB Đại học Sư phạm Hà Nội, 2007.